

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Vita Et Institvto S. Ignatii Societatis Iesv Fvndatoris.
Libri Qvinque**

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1665

XI. [XII.]

urn:nbn:de:hbz:466:1-10840

ad trutinam vocibus singulis, tanquam apud illos exulta doctrina homines ad obrutam probandis. Alias cuiusdam è patribus, inconsiderantiam in scribendo, monitam cupiens, Ego nocte hac inquit, scripturus Epistolas plures forte triginta, nullam missurus sum, quam non sæpius legerim; & quas mea manu scribi oportebit, bis terne descriperim, ad tollendas lituras, quibus illas emendo, vel excolo.

Fuit Ignatij, quod narraui, in seipsum constans imperium, & sub eo imperio docilis motuum omnium obedientia, flecti prona quamcumque ratio in partem iussisset; quicquid tamen hæctenus retuli, duabus lineis impar est, quibus Ludouicus Gonzales plenius eius animum comprehendit, aiens, Ignatium qui contuerentur, audirent, obseruarent, viam inde hausisse libelli disciplinam de Christi imitatione ab Thoma de Kempis conscripti: quem sapor delectat germanæ pietatis, & eius opusculi assidua lectio, nouit de excellentia virtutum, quam altè mirabiliterque præcipiat, & affluxu quàm largo, sanctimoniam reconditoris ex eo flos omnis exuberet; isque imprimis, atque præ omnibus, qui est omnium pretiosissimis, illa nimirum tantopere magistris asceticis decantata suiipsius abdicatio, & interioris hominis cruci cum Christo confixio. Venit hic libellus in manus Ignatij, pœnitentis adhuc Manresæ nonitij, qui sic eius prima dulcedine captus est, vt nunquam postea carere illo potuerit. Librorum piorum perdicem vocare solitus, totum virtutis absolutæ, vitali ex succo, spirituque concretum. Inde caput quotidie ordinatim legebat; sed tractu lento, interiecta passim meditatione, ductoque sensim cœlesti pabulo terræ in morem, guttas omnes tenuis pluviæ auide combibentis: per diem vero, quâ fors ferret, aperiebat illum identidem, relegebatque quod primum occurrisset, & vero semper occurrebat, quod in rem præsentem faceret, siue doloris leuamentum, seu robur animi fauscens, siue tentati consilium, eratque hic ipsi perpetuus consolator, consiliarius, & comes. Quos vero in Christo multum diligeret, eos hoc libello velut singulari pignore donabat, iturisque Cassinum cum procuratore Caroli quinti Ortizio, Exercitia spiritus illic obituro, totidem secum ex iis libris tulit, quot erant in cœnobio monachi; deditque singulos singulis, digna planè haud minus accipientibus, quam dant, grati animi honoraria demonstratione. Huius ergo libelli, opere expressa recensio, fuit ratio vitæ quam Ignatius tenuit, sed mirè potens ad inspectantium animos, imitationis eiusdem studio inflammandos. Quare nihil potuit ipsius filiis venire optatius, Romana commoratione, quod vel vno ex eius aspectu ingentes haurirent ad perfectam virtutem spiritus. Atque hinc Lainij lacrymæ quoties Roma esset recedendum; hinc eiusdem crebræ contestationes, sibi acerbis in vita nihil esse, quam procul ab Ignatio viuere. Hinc illud etiam Simonis Rodericij affirmantis, post votum Indiarum, nihil se ardentius cupere, quàm vt Romæ Ignatio mancipij loco (sic enim loquitur) inferaret. Hinc illa demum procul agentium literæ, repentium dulcem memoriam illius temporis, quo versati cum illo fuerant,

Rr 3. iisque

XI.

isque invidentium quibus dabatur cum eo degere. [In ea schola (inquit Canisius Romam scribens ad quendam ex amicis) paupertas diues , libera feruitus, humilitas gloriosa, & Iesu in cruce morientis amor nobilis , verè & solide discitur. Equidem quoties in mentem reuoco , philosophiæ illius formosissimam speciem , cuius omnibus vobis magisterium in promptu est, agnosco, Romæ quid boni possederim, quid illinc recedens amiserim, damnarique me negligentia, & locordia, interius sentio , quod breui dum licuit tempore tam opportunis præsiidiis non fuerim vsus ardentius.] Sic Romæ professorum domum, sua quadam Epistola Polancus, viuente Ignatio cor Societatis eleganter vocauit, ex quo illa vitam vt fonte duce- ret ; caput ex quo agendi principium & motus ; pectus ex quo virtuti nutriendæ , & corroborandæ confecta duceret alimenta. Quæ vitæ fœ- licis ratio , in suimet cohercitionem atque imperium assidue incumbens, accendebatur Ignatij adhortatione , huius enim erat consuetum ferè argu- mentum , de interioris hominis conformatione ; de allidendis ad crucem voluntatibus cuiusque propriis ; de comprimendis affectionibus animi, sub- iugandisque ad nutum diuinæ rationis , & extra domesticas cohortatio- nes, in familiari etiam sermone, qui semper de Deo, vel ad Deum erat , ni- hil inculcabat sapius , & vrgebat, vt illud *Vince teipsum*. Quod ex eius dis- ciplina sumptum Xauerius tam altè imbiberat , vt nostris inter Indos nihil æquè repeteret , vt hoc idem *Vince teipsum*. Verbis enim duobus in agen- di arte, quæ sanctorum ars est, vberiore complexu omnia colligit, quam vo- luminum multorum laboriosa prolixitas. Cumque roties vir tantus vnum fere id verbum recoqueret , velut Indorum Apostolo tam esset sterilis di- uinarum præceptionum vena , vt præter duas illas voces nihil nosset funde- re : rogatus quandoque est, cur idem semper iteraret ? quia, inquit , hoc ego didici ab optimo patre nostro Ignatio ; & verè didicerat , non tam audien- da, meditandæque illius victoriæ necessitate, & pretio , quam agendo , se- cunquè pugnando ductore Ignatio, vsuque egregio quotidianæ victoriæ ad palmam sanctitatis, quam tandem adeptus est currendo. Plurimum quidem Ignatius precatiõni tribuebat , multasque illi diebus singulis horas dabat, sed hac lance, magnarum virtutum pondus legitimè nequaquam exige- bat ; nec existimabat sanctiorem qui patientius oraret , sed qui debellasset seipsum potentius, sensuümque , & animi seditiosos motus generosius cal- casset. Id quoque non rato asserens longo sibi vsu exploratum : inter cen- tum , qui sanctimoniam medullam in perpetuandis orationibus quærent, repertum iri vix nouem aut decem, quos non priuati nauis iudicij, obsti- nati que in suam sententiam , & intractabilis ingenij non inficeret scabies, nulli regulæ cessura ; vt qui se putent iura , & regulam posse aliis dicere. Ex opposito vero pluris æstimabat actum heroicum subactæ fortiter naturæ, & opinionem sui magnam contemptu masculo proterentis, quam piorum sus- piriorum lenes auras, & multarum horarum fletus dulcissimos. Sæpenume- ro etiam timere se dixit , ne alia via putarem eundem ad sanctomoniam, quam quæ Societatis est propria; poneremusque in precum assiduitate, quod est

est in domandis affectibus collocandum. Natali autem ad producenda precandi spatia toties nitenti, prolixa quidem meditatione opus esse respondit, ad obtinendam sui ipsius dominationem, ac de illa cum Deo secumque sedulo tractandum; cœterum eam quæ semel adeptus sit intra horæ quadrantein proclivius Deo inhæsurum & arctius; quàm multis horis, quemlibet alium affectus parum edomiti; assurgendi enim ad Deum eique inhærendi, impedimentum grauius nullum est, quàm esse suimet tenacem, sibi-que inhære, quo sursum conantem animam nihil infestius, & miserabilius deprimat. Ad hanc normam emendans Ludouicum Gonzales in quodam insigni Dei seruo precandi studium mirificè laudantem; vincendi domandique sui studium in eo laudauit, eodémque iudicio de adiutoribus laicis duobus; alterum placida, miti, & imperturbata naturæ potius indole quam virtutis, postposuit alteri, violento, præcipiti, efferatque in verba, & motus impatientiæ procliu: verum hos ausus, & impetus, animoso conatu sapius elidenti, resorbentique verba iam linguam vrentia; huic enim, mactè animo frater, inquebat, expugna te ipsum fortiter, & duplo meritis auctior euades quam illi, & illi, quibus lentum ac lene ingenium nihil faceffit negotij. Alium item adiutorem nactus, subducentem se ab cœtu reliquorum, quod bili arderet ignea facileque irritabili, erras, ait, mi frater, nec fuga hic hostis, sed pugna vincitur, nec sanat iracundiam solitudo, sed dissimulat, & tegit; plus Deo daturus es, plusque accepturus, asperitatem ingenitam vel interdum vel crebrius frangendo, domesticæ consuetudinis occasione bene vsus; quàm si annum totum spelunca conditus, & mutus lateres. Tandem quos norat virtutis purgandæ egregiè auidos, eos ad sui victoriam præcipuo studio promouebat, in quibus fuit qui se ad templa septem, indulgentiæ gratia inuitanti, lepide excusarit, se domi non semel in die, plenam indulgentiam consequi.

Sed de priuatis dotibus hætenus, quibus animum suum excoluerat Ignatius, nunc ad publicas transeamus, quarum locuples apparatus illum effecit idoneum, vt aliorum quoque mentes excoleret; inde spectandum veniet, ad parandam in eo harum sedem virtutum, & remunerandum earum laborem, quàm se illi Deus abundè infuderit, prouexeritque illum ad culmen summæ caritatis, & vitam diuinam in terris fruendam. Verum de ardore animarum quo flagrabat, priusquam incipio, non parum interest animaduertere, futuros fuisse erga Ignatium honores mortalium longè multumque proniores, si sui vnus perficiendi sollicitudine totum circumscribere voluisset sanctimoniam suam negotium: nam hominum magna pars, nec vero sensu diuinorum nec iudicio ducitur, nec illa æstimat de excelstitatis suæ præstantia, & gradu, sed de iis quæ sunt prodigiosius peregrina, & quæ putat factu, futura sibi fuisse difficiliora magisque inuia, iis demum tribuit sanctitatis palmam numeris omnibus absoluta. Vt ergo se quisque magnoperè amat, & sui corporis diligenti obsequio & cura sollicitè sanè afficitur; ita quempiam videns insolentibus pœnis, in seipsum sauire, virum statim

XIII.

Vulgus, virtutum malus index, valdè conspicuus, à perfectis non secernit.

retur